

Q.K. 387,20.

(X1883912)

Q. B. D. V.

DISSERTATIO ANTI-BARONIANA,
NUM

37

ALEXANDER III. FRIDERICUM
BARBAROSSAM CALCA-
VERIT PEDIBUS?

CONSENSU INCLUTÆ FACULTATIS PHILOSO-
PHICÆ LIPSIENSIS ACADEMIÆ
SUB PRÆSIDIO

M. JOHANN-DANIELIS ARTOPOEI,
Trarbaco-Mofellani,

RESPONDENTE

JOHANNE Fritzschen/MÜHLAVIA-MISN.

PUBLICE PROPONENDA

d. XVI. August. A. O. R. cō Ioc LXXIII.

LIPSIÆ,

LITERIS JOHANN-ERICI HAHNII.

SERENISSIMI
PRINCIPIS AC DOMINI,
DOMINI CHRISTIANI,
Comitis ad Rhenum Palatini, Ducis
Bavariæ, Comitis Veldentiæ &
Sponhemici,

DOMINI MEI CLEMENTISSIMI,
in Sanctiore Consilio
ADSESSORIBUS EMINENTISSIMIS,
VIRIS

Magnificentiâ, Nobilitate, & Prudentiâ
Per-Illustribus,

D. JOHANNI REBHANIO,
Jcto famigeratissimo, Comit. Palatino Cæsar. Facul-
tatis Juridicæ Argentorati Professore Antecessori,
Capituli Thomani Decano, undiqvaqve
Gravissimo.

D. WOLFGANG RHEMEN/
Præfecto Supremo, Sponhemici & Hanoici Comi-
tatum Consiliario intimo, Perstrenuo.

D. BERNHARDO GSELLEN,
Juris utriusq; Licentiato celeberrimo, Consiliario
intimo, meritissimo, Spectatissimo.

PATRONIS SUIS OPTIMIS,
MAXIMIS,

Dissertationem hanc Academicam
dedicat

Humilimus Cliens

M. JOHANN-DANIEL ARTOPOEUS,
PRÆSES.

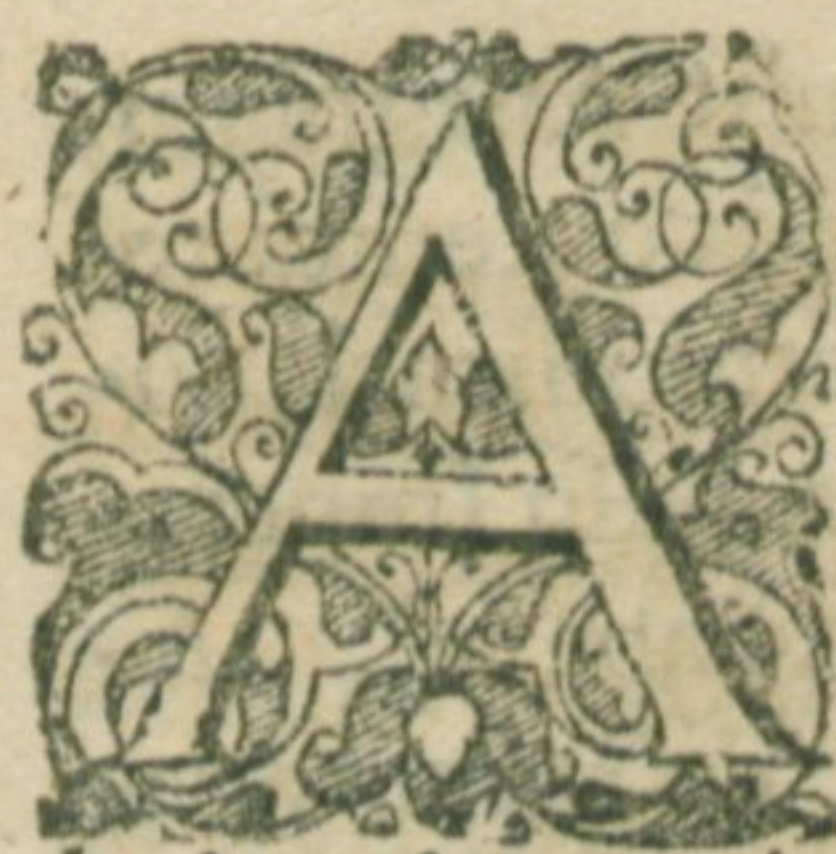
JESU FORTUNANTE!

Præloquium.

Nter alias, quæ Historicum commendant, virtutes, principem obtinet locum, quando omni partium studio exutus, nudam, absque speciosis verborum involucris, veritatem, & in eâ veri DEI gloriam, sectatur. Ita enim & officio, & conscientia satisfacit. Officio, dum id, quod probo convenit historico, præstat. Conscientia dum, eam non mendaciis, & sic notoriis peccatis onerat, sed veritatem sectando quietam reddit. Id quod utinam & Cardinalis Cæs. Baronius in vastis XII. annalium tomis observâisset, ne innumeris in locis ejus fidem inviti desiderare cogeremur. Dolendum sanè, verba sunt πολυμαθεσίης Casauboni in epist. dedicat. exercit. virum sui seculi facile primarium, in opere tam nobili, communi hodie multorum vitio, partium studio ita licenter indulgisse, ut, cujus πολυαναγνωσίαν, πολυμάθειαν, h. e. multam lectionem, multamq; eruditionem atque industriam neque mirari, neque prædicare satis possumus, ejus fidem innumeris in locis vel inviti cogamur desiderare. Miræus quidem de script. secul. XVI. p.

180. eum verum historiæ patrem, & annalium Eccle-
 siasticorum consummatissimum conditorem contra
 Matth. Flacium & alios Magdeburgenses Satanica-
 rum, ut ait, centuriarum (quæ sunt mendaciorum
 5 plaustra) evulgatores, (quos alibi impios Rapsodistas
 vocat) salutat. Ast dum Magdeburgensibus tribuis
 mendacia, Miræ, mendacium mendacio cumulas.
 Utinam non penitus interdum Baronium deseruisset
 veritas, quippe qui Ecclesiæ veteris faciem & πολιτείαν
 10 describit talem, non qualis reverà olim fuit, sed qualem
 fuisse, vel certè qualem hodiè esse Papistæ optant. Sic
 de eo doctissimus Casaubonus in proleg. exercitat. lo-
 quitur: Ita se gessit Baronius totis XII. suorum annali-
 um tomis, ut qui dubitari nollet, præcipuum sibi sco-
 15 pum fuisse Papalem monarchiam stabilire, amplifica-
 re, & ad cælum usque evehere. Ex infinitis unicum
 esto exemplum Friederici Barbarossæ conculcatio à
 superbo Romanæ sedis Pontifice Alexandro III. facta.
 Hanc cum adversarii videant à nostratibus sibi ad de-
 20 monstrandam Apocalypticam meretricem, Anti-
 Christum Romanum, objici, ejus erubescences, melius
 sibi consulere non nòrunt, quàm si eam mendacii &
 figmenti, de cujus tamen veritate ante Lutherum du-
 bitavit nullus, accusent. Quapropter magnus ille hi-
 25 storiæ Ecclesiasticæ conditor, (si Pontificiâ ejus lau-
 des eloqvar lingvâ) Baronius, ut eandem elevet, to-
 tus tom. XII. ann. 1177. desudat. Ejus argumenta bre-
 vissimis considerare fert animus. Quod ut feliciter
 succedat, Juva JESU, Juva!

Ante-

Ntequam autem Friederici Barbarossæ Historica
narratio.

conculcationem pristinae veritati καδδύναμιν restituamus, & à Baronii objectionibus vindicemus, brevis totius historiae descriptio erit, præmittenda, ut, quâ ratione ea conculcatio ab Alexandro sit facta, pateat. Fuit verò Friedericus ille Barbarossa, Cunradi Regis optimi, belli pacisque studio clarissimi, Principum suffragio, successor, Friederici Sveviae Ducis, Cunradi Imperatoris Fratris, Filius, Princeps fortunae animique dotibus ornatissimus, in quo nobilissimae Teutonum familiae conspirarunt, cum Pater esset à stirpe Gueiblinga Henricorum Caesarum, Mater de sanguine Guelforum Altorfensium. (a) Hostis optimi hujus Principis, quamvis saepissime latens, infensissimus erat Alexander III. Pontifex. Odium exinde suum traxerat originem: Mortuo Hadriano IV. Pontifice summo, Cardinales de eligendo novo convenerant. Duo & viginti Imperatori adversi, Rolandum Senensem Cancellarium, vocatum creant Pontificem. Novem alii, qui à parte Caesaris stabant, Octavianum, Cardinalem S. Clementis, suffragantibus praefecto urbis, Populoque Romano (b). Hæ electiones cum viderentur maxima post se trahere dissidia, utraque pars convenit, neutrum ex electis constitui debere, donec discordia esset sopita. Rolandini verò, fide soluta, Rolandi electionem promulgant, ipsumque Alexandri III. nomine salutant. Victor alter Papa interea Romæ manet. Alexander ad Siciliae Regem properat, à quo 12. post electionem die Papa confirmatur. Seditio autem hæc, ne in pernitium Ecclesiae Romanae cedat, Friedericum Imperatorem Cremam eo tempore obsidentem per legatos Alexander rogat, ut eam autoritate Imperatoriâ tollat. Friedericus Imper. id sine concilii autoritate fieri non posse, cernens, conventus diem Papiæ nominat, ad quem utrumque citat

A 3

Papam.

(a) Vid. D. Cluver. epitom. historiæ. p. m. 442. seqq. VVolffi lection. memorabilium & reconditarum tom. I. p. 298. seqq.

(b) Chronic. Carionis lib. IV. p. 470. Mutius lib. XVIII. german. chron. p. 150. lin. 33. Comment. Joh. Funcii in Chronolog. lib. X. ann. 1160.

Papam. (c) Alexander hâc re cognitâ se contulit Anagniam. Friedericus indignatus, ipsum per legatos citat, qui contemtâ responsione: Pontificem Romanum à nemine debere judicari, auditâ, re infectâ discedunt (d). Octavianus Papiæ jussu Imperatoris ab omnibus Germaniæ Episcopis agnoscitur Papa (e). Alexander irâ ob hæc commotus Friedericum ac Victorem anathematis vinculo conjungit. Romam reversus, multos sibi inimicos reperiens, Tarracinam, ubi conscenso navigio in Gallias contendit. Claromonti anathema vibrat in Imperatorem & anti-Papam (f). Imperator ad Francum mittit Legatos, petitque, ut conventu Didione indicto, ad componendas seditiones ipse eò suum Papam deducat, (Alexander enim à Philippo Galliarum Rege tum fovebatur,) se cum Victore illuc venturum esse. Fides datur. Friedericus præscripto apparet die. Venère itidem eò Henricus II. Angliæ & Wilhelmus Scotiæ, Reges. Verum Alexander comparet nullus, rationem prætendens, conventum non à se esse indictum. Imperator aliiqve Principes id ægrè ferentes, Victore ad Pontificiam sedem capeffendam ire jussu, ad sua rediére. Victor in itinere Luccam veniens naturæ debitum solvit. Papa eligitur Gvido Cremonensis Episcopus, dictus Paschalis III. Alexander in Galliis adhuc degens, per vicarium concedit Romanis, ut consules creent liberè, Alexandri modò sint studiosi. Rediens postmodum Romam, spreto Gvidone, benignè suscipitur. Alexandro svadente Urbes non ita pridem à Cæsare occupatæ rebellionem parant. Imperator novo exercitu collecto rebelles obsidet. Minus feliciter res succedit. Deserit enim eum spreto consanguinitatis jure cum suo exercitu Henricus Leo Baviariæ & Saxoniam Dux. Conspirationibus sic impar in cruentâ cæde eqvo suffosso, cadit. Milites Imperatorem occubuisse existimantes, se in fugam conjiciunt. Quinto verò post

(c) Radevic. l. 2. c. 55. 56. 58. qui & acta hujus concilii refert c. 67. vide eadem tom. VII. Concil. p. 637. Joh. Funccii Comment. l. c.

(d) Angelocrator. l. 8. Chronol. p. 456. b. Funccius l. c.

(e) Dodechin. append. ad Marian. Scot. ann. 1160. Conradus à Liechtenau Abbas Ursperg. in Chron. p. 222. Funccius loc. cit.

(f) Stella p. 176. Mutius l. c. p. 151. Funccius l. c.

post prælium die habitu & comitatu Imperatorio visus est Papiæ ingenti sanè suorum gaudio (g). In Germaniam postmodum reversus Henricum rebellem terris, frustrà quibusdam renitentibus Principibus, exiit. Ottoni de Wittelsphach Noricum, Bernhardo Anhaltino Saxonie Ducatum confert (h). Rebus sic 5 in Germaniâ compositis, Imperator magno exercitu Italiam rursus ingressus, nemine repugnante, Romam movet: Præmissis legatis à Populo Romano postulat, ut causâ utriusque Papæ auditâ, Ecclesiæ restitueretur concordia, decernereturque sedes Pontificia uni ex electis Pontificibus. Id, si facerent, promittit, 10 se pacem non solum concessurum esse, sed & omnia, quæ jure debebantur, redditurum. Alexander videns Imperatorem hâc arte sui compotem fore, nocte aufugit Cajetam, inde Beneventum, postremò in coqui sui habitu Venetias venit, ubi in monasterio delitescens, & post aliquot menses agnitus, habito Senatu, 15 jussu Ducis Sebastiani maximo honore exceptus, Pontificali pompâ in templum D. Marci deducitur (i). Imperator id audiens, non parum succenset Venetis, quòd communem susceperint hostem. Postulat sibi hominem perniciosum restitui. Venetis id negantibus, Imperator Ottonem filium cum armatâ classe ad re- 20 poscendum Alexandrum mittit, prohibens illi, ne quicquam prius, quàm ipse advenerit, tentet. Otto Princeps juvenis, fervens & gloriæ famæque cupidus, cum Venetis congregitur, capitur (k). Felicioris hoc fortunæ successu Alexander elatus, pacem cum Cæsare inire renuit, nisi ipse supplex Venetias venerit, 25 pacisque conscriptas condiciones acceptet. Friedericus partim *Φιλοσοφία* filii capti, partim pacis cupiditate in Europâ restituendæ & Sultani Ægyptii successibus resistendi, adductus, statuto tempore se Venetias venturum esse promittit. Promissis stetit.

(g) Mutius Chronic. German. lib. 18. p. 156. seq. n. 40. Chronic. Carionis lib. IV. p. 470. Comment. Joh. Funccii in Chronol. ann. 1176. lib. X.

(h) Joh. Funccius l. c. (i) Angelocr. p. 457. Naucler. generat. 39. p. 849. Mutius l. XVIII. Chron. Germ. p. 152. Funccius l. c.

(k) Naucler. p. 856. Mutius p. 157. Stella p. 173. Angelocrat. p. 457. Chron. Carion. lib. IV. p. 471. Funcc. l. c. Petrus Justinianus in historiis Venetis libr. II. p. 26.

tit. Veniens Venetias Papa ad templum Marci eum provocat, nec prius ab excommunicationis vinculo se eum soluturum dicit, donec illic comparuerit. Friedericus comparet. Papa adstante universo populo, papaliter ei mandat, ut humi prostratus, veni-
 5 am supplex petat. Friedericus Princeps Germanus, minimè suspicax, arbitrans Pontificem, qui exemplar omnis modestiæ esse debet, nullâ in se contumeliâ vel crudelitate usurum, mandato obtemperat, seq; ad ejus pedes supplicem devolvit. Papa Imperatoris modestiâ neutiq; contentus, collum ejus tyrannico
 10 conculcat pede, additâ ignominiosâ hâc acclamatione: SUPER ASPIDEM ET BASILISCUM AMBULABIS ET CONCULCABIS LEONEM ET DRACONEM. O cyclopica Pontificis rabies! Friedericus verò rei indignitate, ad animum generosum revocatus palam respondet Pontifici:
 15 NON TIBI, SED PETRO. Papa urfinis suis unguis collum Cæsaris alterâ vice deprimens, reclamatione: ET MIHI ET PETRO. Acta hæc anno post millesimum centesimumque septimo & septuagesimo. Contradicatur autem veritati hujus historiæ ab hodiernis sedis Papalis parasitis, præprimis Baronio,
 20 repugnante venerandâ & Scriptorum & monumentorum antiquitate. Erubescunt enim ob inauditum hoc factum, quapropter ratiunculis quibusdam illud elevare conantur. At contrarium svadent probatorum fide historicorum, Pontifici Romano addictissimorum testimonia.

Pars κα- 25 *Johannes de Capistrano* Ordinis Minoritarum Monachus, qui floruit circa annum Chr. 1385. (1) vir Pontificibus, præprimis Nicolao V. carissimus, à quo ad varias adhibitus fuit functiones, in libro de Papæ & concilii autoritate pag. 651. ad hanc historiam digitum intendens, sic loquitur: *Confiteantur Teutonici, Imperatorem debere cervicem submittere pedibus summi Præsulis.* *Jacobus Philippus Bergomas*, (m) ex nobili Forestorum familiâ oriundus,
 30

(1) vid. D. Qvensted. Dialog. de patriis illustrium doctrinâ & scriptis virorum pag. 377. 372. Bellarm. de script. Ecclesiast. & Crantz. lib. II. histor. Sax. c. 36.

(m) de cujus ætate & tempore, quo floruerit, vide diffusæ eruditionis opus Vossii de historic. Latin. lib. III. cap. XI. pag. 662. 663.

undus, Ordinis Eremitarum Monachus in Chronic. suo, quod supplementum supplementi vocat, Venetiis per M. Bernhardinum Riccium de Novariâ anno Christi cIo CCCCXCII. excufo & cIo Io VI. recuso ad annum cIo CLX. historiæ à nobis suprâ recitatæ de Alexandro III. veritatem ἀνευ πάθους sufficienter probat.

Foresto assentit Johannes Nauclerus, (n) primus Tübingensis Academiae Rector, in Chronico suo volum. II. generat. 40. p. 784. verba ejus hæc sunt: *Isto fœdere Alexander inito, confestim ad januas templi D. Marci accessit, & ibidem universo astante populo Imperatori jussit, ut humi se prosterneret, ac veniam denuò postularet, At summus Pontifex Imperatoris collumpede comprimens, ait: scriptum est, super aspidem & basiliscum ambulabis, & conculcabis Leonem & Draconem. At Friedericus, non Tibi, ait, sed Petro, cui successor es, parco. Et Pontifex respondit, Et mihi & Petro.* Hæc Nauclerus. Σύγχρονος Naucleri est Marcus Antonius Sabellicus (o) Bonarum artium apud Venetos Professor, Erasmo in Cicero-niano suo vir in historiâ splendidè versatus, qui iisdem fermè verbis eandem cum Nauclero recenset historiam lib. VII. Decad. 1. de rebus Venetis. Similiter & Johannes Stella (p) Sacerdos Venetus, cui ex Patriæ archivis de veritate hujus historiæ optimè constare potuit, in libro de vitis ac moribus Pontificum, Basileæ per M. Jacobum de Pforzheim ann. 1507. impresso, Foresto, Nauclero & Sabellico hæc in parte totus est ὁμολογησθε, sub finem historiæ suam his claudens verbis: *Fateor atq; Deum meum testor, me non falsa scripsisse.* Hi verò scriptores omnes anteqvam Theander noster Lutherus orbi innotuerit, floruère, ut nulla Lopoliticæ sectæ Monachis esse possit suspicio, eos hæc veneno (ut non rarò loqvuntur) infectos Lutherano, scripsisse. Nec post Lutheri reformationem scriptores desunt, qui, etsi in cæteris Romanæ Ecclesiæ ejusq; capitis Papæ Gnathones sint studiosissimi, in hæc tamen historiâ veritatem magis quàm πρῶτον ἀληθειαν amantes, eandem recensent & probant. Papyrius Massonius Gal-

B

lus

(n) vid. Gerard. Voss. l. c. pag. 646. 647. (o) vid. Voss. lib. cit. cap.

XII. p. 669. seq. & D. Qvensted. Dial. de patr. illustr. virorum. p. 370.

(p) Voss. lib. cit. c. XI. pag. 663.

lus Justinus, vir iudicii atq; doctrinæ acris *libro V. de vitis* Episcoporum urbis Romæ, brevibus quidem, sed emphaticis rem totam recitat verbis: *Friedericum Barbarossam*, inquam, *Alexander III. inclinatus a cervice collum pedi suo submittere compulit, dicens: super*
 5 *aspidem & basiliscum ambulabis, conculcabis Leonem & Draconem.* Respondit Imperator: *Non tibi, sed Petro. Pontifex regressus: Et mihi & Petro.* Iisdem omnino verbis hanc historiam recensuit *Petrus Justinianus*, Patricius Venetus, *Rerum Venetarum ab urbe condita ad annum MD LXXV. contextarum p. 27. libr. II.*
 10 **ipso Gregorio XIII. Romano Pontifici dicato.** Auctoritatem hujus testimonii facile Lojolitæ labefactare non poterunt, nisi Hardingum, Theologum suæ religionis non incelebrem, mendacem proclamare velint. Hic etenim in alia quâdam historiâ in testimonium Justinianum Venetum adducturus,
 15 sic præfatur *in confut. apolog. Anglic. part. 4. c. 7. Autorem de Petrum Justinianum Venetum, summo loco natum, cujus annalium maxima est apud Venetos auctoritas.* Audiant igitur & in præsentere hujus viri testimonium. Apertissimam quoque historiæ totius veritatem ex insignibus, quibus Papa Venetos ob defensionem strenuam affecit, donis, probare possumus. Inde enim suam traxit originem, ut quotannis mare sibi adhuc hodiernum desponsent annulo. Concessit illis portare funale candidum, quod soli Romano Pontifici antea portare licebat, plumbo literas obsignare, Duci eorum Galerum, item in theatro Romani Pontificis tertiam Venetorum Principi sedem dedit. In festo ascensionis Domini donavit Venetos plenariâ omnium peccatorum remissione, in templo D. Marci, quæ indulgentiæ perpetuò in eo loco durare debent, &c. Nec ullam hæc privilegia aliam agnoscunt originem. Ita enim Petrus Justinianus Patricius &
 25 Senator Venetus, cui omnia Bibliothecarum Venetarum MSta adire concessum erat, l. c. apertè scribit: *Ceterum, inquit, non desunt, qui affirmant, fuisse insignia illa aliunde quesita, victorieq; hujus successum diversum ab eo, qui à nobis traditus est, enarrant: Sed id Veneti annales habent (adverte hic Baroni): confirmatque*
 35 *hoc idem figuratio illa in comitiis totius rei gestæ: nisi enim res eo modo,* quo

do, quo secuta, & à nobis relata est, veritatem contineret, non utiq;
 Prisci illi Veneti modestiâ pleni, tam impudenter historiam in publi-
 cum referendam censuissent. Adde, quod ejusdem rei schema Senen-
 si in Urbe ducentesimo & amplius abhinc anno figuratum apparet: id
 quod multi vidisse affirmant, in quibus *Matthæus Dandalus*, & *Aloy- 5*
sius Mocenicus, viri amplissimi, sunt, qui dum è Româ legatione fun-
 cti, per *Hetruriam* iter facerent, rei gesta seriem publico Senarum
 atrio depictam inspexere, & ad præsens hoc tempore, quo hæc scribi-
 mus, *Pius IV. Pontifex Max.* eandem Historiam Romæ in insigni aulâ
 à *Josepho Salviati*, pictore nobilissimo, excellenti opere representan- 10
 dam curavit hujuscemodiq; *Elogium*, quo res gesta breviter contine-
 tur; apponi jussit: *Alexander Papa III. Federici I. Imper.* iram,
 & impetum fugiens, abdidit se Venetias, cognitum, & à Senatu
 perhonorificè susceptum, *Othone Imperatoris filio* navali præ-
 lio à Venetis victo, captoq;ve, *Federicus* pace factâ, supplex ado- 15
 rat, fidem, & obedientiam pollicitus: ita Pontifici sua dignitas,
 Venetæ Reipubl. beneficio, restituta. *Quid clarius? Extant eti-*
am carmina quædam vetusto saxo incisa, super fores templi, quod
ad Salborium in Historia ora est, ubi navale fuit prælium, quæ fidei
causâ hic annotavimus: 20

Heus populi celebrate locum, quem tertius olim

Pastor Alexander donis cœlestibus auxit.

Hoc etenim pelago Venetæ victoria classi

Desuper eluxit, ceciditq; superbia magni

Induperatoris Federici, & reddita sanctæ

Ecclesiæ pax alma fuit: quo tempore mille

Septuaginta dabat, centum, septemq; supernus

Pacifer adveniens ab origine carnis amictæ. 25

Paucis interjectis pergit: Sed id externi Scriptores non
 ponunt, nec iidem propterea negant. Satis est, 30
 quod domestici annales asserant, referant, atte-
 stentur, quos sequi debeo, in his præsertim, quæ tam vero similia
 sunt, ut nihil possit esse, vel magis simile, vel rationi, fideiq; proximum.
 Ecquid autem clarius hisce esse posset? Veritatem quoque hujus

historiæ probat, eidemque subscribit *Franciscus Sansovinus*, qui circ. ann. c10 10 LX. Italiæ & lib. VIII. urbis Venetæ conscripsit historiam, ubi extare itidem meminit in Palatio picturas de Friederici Barbarossæ rebus gestis, cum adscriptis summariis, inter quas figuræ illi, quæ est numero XXI. argumentum additum sit ejusmodi: Pontifex ductus cum Imperatore in templum S. Marci, factâ inter eos pace, advocatus ab ipso (gli mettéva il piede sub collo per segno di superiorita) ponebat pedem super column ejus in signum supereminentiæ. Idem quoque testatur *autor libri Italici* (*Delle Cose Notabili che sono in Venetia*) *de rebus notabilibus, quæ sunt in Venetiis*, editi ann. c10 10 LXV. *Conspicitur, inquit, in conclavi Palatii, in quo habetur* (il grande consiglio) *magnus Senatus, pictura, in qua Pontifex Alexander imponit pedes collo Friederici.* Similis huic, pictura habetur & Halæ Saxorum in templo Mariano, quam ipse egomet oculis non ita pridem meis vidi, ubi in valvis altaris Imperator coronâ insignitus humi prostratus, Papa verò pedibus ejus collum conculcans, sunt depicti. In superiori autem parte super conculcantis caput hæc leguntur verba: SANCTUS JOSUA. Insignis verò fucus, absque dubio Jesuiticæ sectæ monachos sub initium reformationis Lutheri autorem agnoscens. Deleta enim vox ALEXANDER, id quod si altare ascendas, optimè, colore licet paululum sit obfuscatâ, ut eminus stans non facilè noscat, adhuc legere poteris, & vice ejus substituta vox JOSUA, omnibus tamen literis ALEXANDER penetrantibus. Sed hoc *ὡς ἐν παρῳδῳ.*

Ipse Baronius (q) inficias ire non potest, in *Codice Chronicorum* dignæ memoriæ *Cardinalis Bessarionis*, qui summâ diligentia & honore in bibliothecâ Venetâ asservari dicatur, *pluteo decimo septimo* historiam hanc iisdem omninò verbis, quibus apud Papyrium, Massonium & alios, quos supra citavimus, descripta extat, annotatam reperiri. Nec etiam negare potest n. V. ea ex antiquioribus monumentis esse absque dubio excerpta. Verba verò Bessarionis citante ipso Baronio l. c. hæc sunt: *tunc federe Alexander Pontifex inito, confestim ad januas templi Divi Marci acces-*

(q) tomo XII. anal. ann. 1177. num. V. p. 700.

accessit, & ibidem universo astante populo, Imperatori jussit, ut se hu-
mi prosterneret, & veniam denuò postularet, cum summus Pontifex
Cæsaris Imperatoris collum pede comprimens ait: Super aspidem &
basiliscum ambulabis, & conculcabis Leonem & Draconem. Cum
illi Friedericus: Non tibi (inquit) sed Petro, cui successor es, pareo. 5
Et quod Pontifex respondit: Et mihi, & Petro. At sic inter Impe-
ratorem & summum Pontificem pace compositâ, ipse Imperator cum
bonâ veniâ abiit. Hæc ex Codice Bessarionis. Fide hujus Codi-
cis etiam nititur Hieronymus Bardus, (in libro cui titulus: Della
vittoria navale ottenuta della Republica Venetiana contra O- 10
thone figlivolo di Friederigo Primo Imperatore, Gyrolami Bar-
di) id quod Baronio maximè displicet, ita enim de Bardo cap. I.
n. II. infit: *Qui* (Bardus de quo est sermo) *haud ita pridem in iis*
copiosissimè versatus est, utinam ita fructuosè sicut & operosè, qui cir-
cumiens mare, & aridam, illa sola invenit, quibus in errorem mani- 15
festissimum (id verò Baronio erit probandum) *duceretur: nec ad*
illa pervenit, quibus veritate certissimâ informari potuisset, ne falle-
retur, & sic alios ipse falleret (r). Sed plurium historicorum te-
stimonia coacervare superfedemus. Non numero sed pondere,
testimoniorum nitimur. Quotquot enim produximus histori- 20
cos, ii vel ante Lutherum scripsere, vel ex inclutæ Reipublicæ Ve-
netæ archivis & bibliothecarum Codicibus MStis ea, quæ scri-

B 3

psere,

- (r) Uberiorem hujus historiæ notitiam si desiderabis, consule *Azorii Je-*
suitæ Instit. moral. P. 2. l. 5. c. 43. & *Sigon.* de regn. Ital. l. 14. *Udalricum*
ab Hutten equit. Franc. im Bericht / wie die Pâbst mit den Kânsfern
gehandelt lit. A. iij. *Simon Schard.* in libr. de perfidiâ Papparum erga
Imperatores in histor. Frieder. I. *Martin. Crusium.* annal. Svecic. lib. I.
part. 2. p. 462. *Johann. Funccium.* lib. X. Comment. Chron. ann. 1177.
Spangenberg. Chron. p. 229. *Dresser.* millen. 6. fol. 362. *Pantaleon*
part. 2. libri Heroum fol. 267. *Philipp. Melancht.* in Chron. Carionis
lib. 4. p. 470. seqq. *Osiandr.* Cent. XII. lib. VIII. c. 1. p. 277. seq. *Hon-*
dorff. Calendarium Sanctorum & histor. p. 193. b. *Calvis.* p. 829. *Chro-*
nol. ann. 1177. *D. Schmuck* p. 622. seqq. *Epitom. Büttneri* fol. 216. a. b.
Mutium in German. Chronic. lib. 18. p. 156. seqq. *B. Doct. Kromayer.*
Cent. XII. histor. Eccles. p. 470. seqq. *D. Cluber.* epitom. hist. p. 456. a.
B. Luther. tom. VIII. Jen. Germ. p. 207. seq. in præfat. libelli: *Pabsts*
Treu Adriani IV. und Alexandri III. gegen Kânsfer Friedrich Barba-
rossa geübet: & alios plurimos.

psere, depromserunt. Pontificiæ certè religioni omnes (de quo dubium nullum) fuere addicti. Pergimus ad Baronii, quibus fidem hujus historiæ labefactare satagit, argumenta, eademque ex multis foliis in compendium compilata solvimus.

Pars ἀ-
νασκευα-
στικῆ, fol-
vens Baro-
nii obje-
ctiones.
Objectio I.

5 Primum quod necit argumentum, sumit à silentio histori-
corum vetustiorum, testibus ἀυτόπαις, autore scil. Actorum,
Manuscriptorum Alexandri III. itemque Romualdo Archi-Epi-
scopo Salernitano, Regis Siciliae Legato, qui tale de Alexandro
nihil commemorant. Ita enim p. 701. n. IX. tom. XIII. ann.

10 cIo CLXXVII. inquit: *Quamobrem nos non aliunde, quam ab
auctoribus ejus temporis, & iisdem planè ipsis, qui rebus tunc gestis
interfuerunt, videruntque, atq; presentes contrèctarunt, cuncta de-
scripturi sumus. Addemus insuper ad confirmationem eorum, quæ
ex dictis autoribus narraturi sumus, complures ipsius Alexandri Papæ
15 tunc ad diversos Venetiis, scriptas Epistolas de iis, quæ ibidem in eâ-
dem causâ fieri contigerunt: adcoè ut nulla de his vel levis dubitatio
reliqua esse possit.* Hæc Baronius. Sed respond. (1.) Ita Baronius
suis in religione sociis & fratribus ipse contradicit. A silentio
historicorum vetustiorum falsitatis præsentem arguit historiam.

Responsio.

20 Arguat igitur etiam falsitatis donationem Constantini Magni,
pro quâ tamen adstruenda tanquam pro aris & focis disputant.
Ne 20 de eâ in Eusebio, Eutropio, Diacono, Orosio & aliis re-
rum gestarum & vitæ Constantini M. scriptoribus habetur, igitur
erit falsissima & fictitia, quod tamen non facile, nisi mendaces eos
25 dicere velit, concedet. Igitur, quàm firmum à silentio autorum
ducatur argumentum, videt. Quibus verò rationibus nostrates
fictam Constant. M. donationem pronuntient, id aliorum spe-
ctat. Sanè non ex silentio autorum coævorum solum id demon-
strant; sed ex planè contrariis, quas isti autores nobis tradunt, do-
30 nationi huic sententiis, istâ respuunt. Sed, ut dixi, hæc aliorum (s).

(2.) Ex-

(s) Vid. VVolf. lection. memorabilium & recondit. tom. II. pag. 751. seqq.
Item Fasciculum rerum expetendarum & fugiendar. fol. 67. seqq.
Nicolaum de Cusâ à pago ad Mosellam sito ita dictum. VVilletum
de Roman. Pontific. Controvers. IV. General. quæst. VIII. pag. 292.
Camerar. horas subciv. Cent. I. cap. LXI. p. 274. seqq. Ipsum Æ-
neam Sylvium qui Pontifex factus, dictus Pius II. in Dialog. de Do-
nat. Constant. Reinking. de Regim. secul. & Ecclesiast. l. I. Class. 2.
cap. 7. n. m. 45. seqq. & alios.

(2.) Excidit forsan Baronio Jctorum regula, quòd plus valeant duo testes affirmantes, quàm decem, non dico factum negantes, sed de eo tacentes. Argumenta ab autoritate negativa in historicis nequaquam valent. Si enim juxta Bellarminum, (t) Baronii collegam, ne quidem ex sacris literis (quæ hypothesis tamen absurda, sic enim Hieronym. (u) *Quicquid ex Scripturis non habet autoritatem, eadem facilitate contemnitur, quâ asseritur:*) negativè argumentari licet, multò profectò minus ex profanis licebit. (3.) Acta illa MSta quod attinet, ipse Baronius, quanti ea æstimanda sint, num. 84. p. 731. nos docet, quando, ea non integra esse, sed truncata, & sine carere, dicit. Quid, si ergò in illa parte, quæ injuria temporis periit, Friederici conculcatio annotata fuisset? Et, si divinare mihi liceat, existimo ego Baronium forsan pro lubitu hinc inde exscripsisse ea, quæ sibi idonea, quæ minus, reseculisse. Omnibus eruditis est notum, quomodo Jesuitæ cum MStis, præprimis si ubivis non sint obvia, procedant, sapiissimè etiam nos ablegantes ad talia, quæ nunquam extiterunt. (4.) De Romualdo Archi-Episcopo Salernitano dicimus, illum apertissimum ejus rei, quam Baronius eum præteriisse scribit, indicium facere. Sic enim ipso Baronio num. 68. citante, loquitur: *Cum ad Papam appropriasset, tactus divino Spiritu, Deum in Alexandro venerans, Imperiali dignitate postpositâ, rejecto pallio ad pedes Papæ totum se extenso corpore inclinavit.* Quàm verò promptum fastuoso fuit Pontifici collum Imperatoris, à quo graviter fuerat læsus, ad pedes suos prostrati, premere, & subjectione eam testatam facere? Signum ejus Friedericus die statim sequente edidit, cum & ostiarii & stratoris officio functus est: Imperator, inquit Romualdus apud Baronium num. 69. pag. 725. tom. XII. ut humilitatem, quam corde conceperat, opere demonstraret, sumpto stratoris officio, pallium deposuit, manu virgam accepit, laicos de choro expulit, & Papæ ad altare solenniter & processionaliter venienti, viam tanquam Ostiarius præ-

(t) Lib. II. de Rom. Pontific. cap. IIX. & libro I. de Missâ cap. XXIV. in respons. ad II. argum.

(u) In cap. XXIII. Matth. confer Acutissimi Theologi B. Dannhauer. Hodosoph. phæn. I. pag. m. 78.

paravit. Dehinc in choro cum Archi-Episcopis, Episcopis & Clericis Alemanniæ remanens, Missam Domini Papæ devotè factis & humiliter audiebat &c. Finita Missâ, cum Papa ad suum palatium vellet redire, Imperator dexteram ejus accipiens, eum usque ad portas Ecclesiæ factis honestè deduxit. Cumque eqvum suum album de more vellet ascendere, Imperator ex aliâ parte accedens, strepam ejus tenuit, & postquam eqvum ascendit, ipsum aliquantulum stratoris more per freni lora deduxit. Idem verò judicium esto de aliis, qui suppressionem hancce Imperatoris prætermisisse dicuntur. Indicium ejus rei faciunt, quamvis ob indignitatem facinoris disertis verbis exprimere noluerint. Obtinet hic quod de Johannâ Papissâ *Ranulphus polychron.* lib. 5. cap. 32. dicit: *propter deformitatem facti hæc historia ab aliis est omissa, & Marianus Scotus in Chronic.* Hujus Johanna (conculcationis) nomen (facinus) autores non ponunt, propter turpitudinem rei. (5.) Ad Epistolas, quas adducit Baronius, reponimus, eas omnes ipsius esse Pontificis Alexandri, is verò an seipsum immanis hujus superbiæ reum faciet? Nihil ergò probant.

Secunda
Baronii
Objectio.

20 Secundò existimat Baronius, facinus hoc Pontificis, tanquam vicarii Christi, mansuetudini, lenitati & reverentiæ erga Imperatorem, verbis & factis demonstratæ repugnare, nullo ergò modo esse verisimile Alexandrum III. hæc tam arroganter transilisse. Ita enim infit num. 86: *Abhorret à tanti Christi vicarii mansuetudine turgens fastu facinus, penitusq; alienum ab ipsius moribus, tot actionibus probè notis. Quanta enim fuerit animi demissionis & moderationis, benignitatis, lenitatis, paternæq; charitatis ad eliciendos ad pœnitentiam peccatores, ad curandos ipsos pœnitentes omni genere obsequii & indulgentiæ, cum facile sit ex scriptis & factis ipsius superius recitatis elicere, asserere & confirmare: notius planè & evidentius fiet ex his, quæ ex eodem auctore anno sequenti dicentur, cum Callistum pseudopapam, pestem Ecclesiæ, ad se venientem pœnitentem recepit.* Hæc Baronius. Ad singula autem respond. brevibus (1.) Papam Christi esse vicarium prius Baronio
35 probandum, quàm, tanquam ex concessio, asserendum, nisi petitionem

Responsio.

tionem principii admittere velit. Quam egregius verò Christi vicarius fuerit Alexander, exinde cognoscas, quod Judaici generis servos in familiâ suâ habuerit. Sic enim de eo Papyrius Massonius, in ipsius vitâ ex Benjaminî Itinerario: *Nescio, inquit, an laudari debeat, quod Judaici generis servos habeat Pontifex Christianus? Reges enim ac Pontifices sæpè miseri sunt, non tam suâ culpâ, quàm quòd affectatorum suorum peccatis ac criminibus premuntur. Itaque impura, damnatæq; sectæ & cælo quoque ipsi invisos servos habere non debuit.* Egregius verò is Christi vicarius, qui perduelles Christi ejusq; hostes infensissimos in famulitium assumit. (2.) Quàm lenis & mansuetus fuerit Alexander, in Henrico II. Angliæ Rege clarum est, qui, quamvis perpetuò protestatus fuerit, se nec mandâsse, nec voluisse, nec suo artificio perquisivisse necem Thomæ Beqveti Archi-Episcopi Cantuariensis, tamen quia ex ejus verbis non satis circumspèctè prolatis interfectores ejus perimendi occasionem acceperant, exegit Pontificis Alexandri Legatus, ut Rex absolutionem petiturus, carnem suam nudam disciplinæ virgarum supponeret, & à singulis viris religiosis, quorum multitudo magna convenerat, ictus ternos vel quinos susciperet, quod ipsum Rex de facto, phar-

20
 macis illorum miserè fascinatus, subiit. *Hæc Matthæus Paris. in histor. Anglic. in Henrico II. p.125. Roger. Hoveden. Part. 2. Annal. in Henr. II. Mornay. Myster. iniqu. pag. 726. Ecquæ verò hæc lenitas & mansuetudo? Baronius equidem emollire nititur hanc sævitiam dicam an σκληροκαρδία? num. III. tom. XII. ann. cIo CLXXII. pag. 662. quando dicit: deduxerunt eum legati ex propriâ Regis voluntate extra ostium Ecclesiæ, ibiq; flexis genibus, non tamen exutis vestibibus neq; verberibus apposis, absolutus est, & in Ecclesiam introductus.* At historico Anglico hæc publicè affirmanti majorem credo fidem esse habendam, quàm actis illis, ex Codice Vaticano depromptis, in obscuro hætenus latitantibus. Nec hic Alexander solus tam lenis & mansuetus (scilicet!) erga Reges & Imperatores fuit, antecessores (de successoribus jam non loquar) ejusdem farinae Papas habuit plures. Gregorius VII. quem vicarium quoque Christi vocare

35

C

Baroni-

Baronius non dubitat, is eâdem crudelitate in Henricum IV. Imperatorem usus. Illi reconciliandus Henricus IV. propè Canusium venit, ubi Gregorius cum Mathilde Comitissâ, quæ ab eius latere rarò discedebat, tunc temporis agebat. Pontifex postquàm exegerat, ut coronam & reliqua regni insignia in argumentum veræ pœnitentiæ traderet, ac se post tantam contumaciam regio nomine & honore posthâc indignum profiteretur. Henricus propius ac iussus erat accedit atque intra secundum murorum ambitum receptus, omni comitatu exterius relicto, Regium cultum abjicit, ac sine calceis sæviante hyeme jejunos usque ad vesperam Gregorii responsum expectat. Verùm Pontifex in secundo illo ambitu, (triplex enim urbi murus erat) ad vesperam usque responsum frustra expectantem, reliquit. Redit die secundo & tertio, idemque experitur.

15 Quarto demum partim constantiam hominis demirans, partim aspera hominum adversus se convitia veritus, eum in conspectum admittit. Autores sunt *Martinus Polonus* Papæ Secretarius in Chron. *Lambertus Schaffneburgensis* Monachus Hirsfeldensis in Chron. *Conrad. à Liechtenau* Abbas Ursperg. in Chron. pag. 235. *Et ipse Baronius* tom. XI. annalium ann. c10 LXXVII. num X. pag. 522. *Helmold.* lib. I. histor. Slav. cap. 53. qui miseram Imperatoris sortem ita deplorat: *Legimus, quia multi peccaverunt, quibus tamen subventum est pœnitentiæ remedio. Certè David peccans & pœnitens Rex & Prophetâ permansit. Rex autem Henricus ad vestigia Apostolorum jacens, orans ac pœnitens, gratis pessundatus est, nec invenit tempore gratiæ, quod ille obtinuit tempore legis.* An hoc est dixisse Pontificem Christi vicarium esse lenem & mansuetum? Nihil profectò minus. Nec hic prætereunda insignis Clementis V. sævitia, qui Franciscum Dandalum inclutæ Reipubl. Venetæ Legatum canis instar catena collo injectâ sub mensâ latere suâ permisit, ut graviter offensum suum animum tam demissâ humilitate deliniret, Patriamque suam in gratiam Pontificis restitueret, id quod ne ipse quidem Pontificius Hardingus inficias ire potest, in Confut. Anglic. part. 4. cap. 7. Sed hæc de mansuetudine vicariorum Christi

35 (rectius

(rectius Anti-Christorum) sufficient. (3.) Reverentia Alexandri Pontificis ergà Imperatorem, si non ex aliis, ex nefariâ illâ conspiratione, quam cum Mediolanensibus & cæteris Italiæ civitatibus contra Imperatorem susceperat, satis luculenter patet. Egregia verò hæc ergà Imperatorem reverentia! Nec 5 majori reverentiâ Alexandri Antecessor Hadrianus IV. Optimum Imperatorem Friedericum I. prosequēbatur, irascens quòd sinistram sellæ strepam sibi descendenti, & non dextram tenuerit. Ita de execrando hoc facinore Helmold. lib. I. histor. Sclav. cap. 81. Pontifici, inquit, Viterbium in occursum venienti Imperator Friedericus obviam progreditur, eumque magnâ cum devotione & honorificentia excipit, sinistram sellæ strepam de jumento descendenti tenens, eumque in tentorium Imperiale deducit. Cum in territorium ventum esset, Episcopus Bambergensis nomine Imperatoris orationem exorsus, 15 quanto Imperator desiderio colloqvii Papalis fruendi flagraret, commemorat, & DEO optimo maximo gratias actis, qui ipsum voti sui compotem fecisset, suppliciter ac submissè petit, ut Friedericum, orbis Christiani supremum Principem & Ecclesiæ defensorem, solito more diademate Imperiali insignire dignetur, 20 causas, ob quas eo dignissimus sit, probè ac eleganter adjiciens. Pontifex Bambergensis Oratione finitâ, præclare ea dicta fuisse profatur, sed rem Orationi minimè congruere ait. Etsi enim leve atque exile sit, de quo verba facturus esset, negari tamen non posse, quin, ut qui in minutioribus negligentior deprehen- 25 datur, ne talis quoque in majoribus sit, justè timeatur. Ad hanc Pontificis Orationem omnium auribus arrectis atque animis sollicitis, quodnam peccatum esset, ille prosequitur; Descendenti, inquit, ex eqvo sinistram sellæ strepam tenuit, id an in ludibrium nostrum, vel aliâ de causâ fecerit, ignoramus; 30 Siquidem si honore nos afficere voluisset, dextra sellæ strepam, eaque manu dextrâ contrectanda fuisset, Cæsar Pontificis oratione non nihil commotus, paulumque subridens respondit: minimè se strepis apprehendendis studuisse. Tu, inquit, Pater, primus es, cui tali officio deservimus. Et bile inter sermo- 35

nem crescente, addit: Scire velim abs te, officii hoc genus an ex debito sit, an ex beneplacito? Quod si ex benevolentia descendit, quis causabitur culpam in spontaneo? sin ex debito, parum interesse putamus, quo latere accesserit, qui venerabundus
 5 accedit. Severius sic collocuti discedunt utrinque non sine stomacho. Imperator tamen, Princeps prudentissimus, dissimulans illa omnia, die postero Pontificem ad colloquium revocat. Pontifici itaque advenienti Imperator obviam it, atque ex prior
 10 re eius objurgatione doctior factus, dextram sellæ strepam apprehendit, ac in tentorium sanctissimum Patrem deducit. Hæc Helmoldus. Quâ verò reverentiâ Romani Pontifices venerati sint Imperatores, exinde colligas. Paulò quidem aliter Baro
 15 nius num. 8. ann. c. l. CLV. tom. XII. hanc recenset historiam, sed Helmoldo hæc in re magis quam Codici Vaticano in obscuro hæcenus latitanti, credendum esse existimo. Sic igitur Alexandri mansuetudo, lenitas & reverentia erga Imperatorem, veritati historię non officiant, cum nullas talium virtutum in ipso reperiri sufficienter hæcenus probatum dedimus.

Tertia Ob-
 jectio Baro-
 ronii.

Pergit Baronius num. IX. ad picturam publicam, quæ Venetiis in templo D. Marci præsentatur, illique opponit illud Horatii:

- - - pictoribus atq; Poëtis

Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.

Responsio.

At, Respond. nullo modo veritatis habet speciem, inclutam &
 25 celeberrimam Venetorum Rempublicam hujus à se spectatæ tragœdiæ picturam in (non privato, sed) publico loco depictam erigi curasse, nisi ex actis fide dignis de ejus veritate fuisset certissima. Et cur erigere voluisset alterius partis amore vel odio, ejus rei æternæ memoriæ monumentum, cujus apertissimæ falsitatis potuisset damnari, ἀτοπία!

Quarta
 Objectio.

Sed major hic oriri posset scrupulus, quòd incredibile fer-
 35 mè sit Friedericum Imperatorem magnanimum se eò usque demissurum ac hanc contumeliam tam æquo animo laturum fuisse, quem historiographi malleum hinc inde vocitent Italiæ, ex quâ septies redierit victor, quod urget Lehmannus in Chronic. Spi-
 renf.

renf. libr. 5. cap. 56. At respondemus ad hoc, non animi imbecillitate aut victoriae desperatione fractus hæc optimus & inclutus ille Heros, quem cordicitus se diligere ait Megalander noster Lutherus (x), sed philostorgia partim filii captivi, partim pacis diu in Europâ exulantis restituendæ desiderio, subiit, & forsitan si in proprio suo fuisset territorio, Pontificem absque dubio aliis salutâisset verbis. Ast cum apud Venetos esset, qui Pontifici, à quo multis affecti erant beneficiis (y) adhærebant, peiora metuens, patienter ignominiosum hunc factum pertulit. Nec in ipso abominando hoc Pontificis facinore invictus gloriosissimi Imperatoris animus delitescere potuit, sed satis emicuit, dum masculè rei indignitate motus Pontifici respondit: **NON TIBI, SED PETRO.** Se non tyrannidi Alexandri sed auctoritati Apostolicæ supplicem esse factum innuens. *Vicit, inquit Philipp. Melancton in Chronic. Carionis lib. 4. pag. 747. Optimum Principem opinio religionis, cujus in animis hominum magna vis est, præsertim si superstitio accedat, quæ tunc regnabat. Cessit etiam utilitati publicæ, ut constitutâ firmâ concordia in Europâ, Latrocinia Mahometica in Asia facilius reprimi possent.* Et hæc sunt, quæ ad obfuscamdam hujus historiæ veritatem Baronius solo & unico Codice Manuscripto & quidem dilacerato (ipse etenim id testatur) bibliothecæ Vaticanæ nixus, objicit, posthabitis omnibus Codicibus impressis & manuscriptis, veritatem historiæ recensitæ probantibus. Quo verò fundamento, quâ fronte, lectoris ἀνευ παράδου judicantis judicio relinquimus; Nos pedem hic figimus, DEO gratias pro concessis viribus agentes immortales.

(x) Tom. 8. Jenens. German. pag. 208. in der Vorrede auff das Büchlein mit dem Tittel: Pabststreu Hadriani IV. und Alexandri III. gegen Kånser Friedrich Barbarossa geübet.

(y) Vid. VVolf. lect. memor. tom. 2. pag. 957. col. 1. Mutium. German. Chron. lib. 18. p. 158. Justinian. p. 25.

SOLI DEO GLORIA.

C 3

MAN-

MANTISSA MISCELLAN.

I. Inepta pictorum consuetudo Mosen cum binis cornibus depingentium, originem procul dubio ex vulgatâ loci Exod. XXXIV. 29. interpretatione duxit, utpote quæ כִּי קָרְן עוֹר פָּנָיו vertit, *quòd cornuta esset facies Mosis*, quæ tamen versio minus recta videtur; vox קָרְן enim juxta R. Salomon, valet lucem emittere instar cornu.

II. Liturgia seu Missa S. Marci, quam *Gregorius de Valentia l. 1. c. 4.* de sacrificio Missæ citat, ut, ritus missaticos, quibus hodie utitur Ecclesia Romana, ab Apostolis fuisse institutos, probet, supposititia est, nec majorem fidem Missa S. Jacobi, quæ à Bellarmino passim citatur, & Antuerpiæ 1560. excusa prostat, meretur.

III. Insignis *ὑπερβολή*, (nisi merum, quod fermè probabilius, mendacium) est, quod Metrophanes referente Stephano Byzantio in *Εὐκαρπία* de ingentibus uvis dixit, verba Byzantii hæc sunt: Ἰσορῆι Μητροφάνης τὸν βότρυν ἐκεῖ (in minori sc. Phrygiâ, de cujus incolis ipsi est sermo) ποσῆτον γίνεσθαι τὸ μέγεθός, ὅσον ἄμαξαν ἀπ' αὐτῆς χιθῆναι κατὰ μέσον. *Refert Metrophanes, racemum isthic in tantam excrescere magnitudinem, ut*

πον;

*pondere suo medium etiam currum disrum-
pat.* Profectò vel de papyro currum istum
ætas fecerat puerilis, vel non magnitudine
uvæ, sed mendacii hujus, crepuit medius.

IV. Cappucinatorum Ordinis si spectes autorem, vi-
rum devotum atque pium agnoscit, Gotfri-
dum videlicet Varaglium Buscanum Pede-
montanum, qui ad agnitionem sui erroris
cùm pervenisset, mortem libentius quàm vi-
tam ob fidem salvificam elegit. Secutus e-
nim Cardinalem Carrafam, Papæ Legatum
in Gallias euntem, eo relicto, Genevam est
profectus. Ibi cum ex verbo DEI, à supersti-
tionibus & meritis hominum ad unicum Je-
su Christi meritum confugiendum esse a-
gnovisset, institutum suum monasticum to-
to corde detestatus est. Reversus igitur ad
suos ob veritatis Confessionem captus &
Taurini ante arcis Portam ann. 1557. in verâ
fide perseverans penultim. Xbr. est crematus.
Libr. Martyr. & histor. Gallica.

V. Columbas felle carere communis fermè est
sententia, sed falsa, inde forsan profecta, quòd
in iis vesicula fellis non jungatur jecori, ut in
gallinis & attagenis. Plane eam refellit Phi-
losoph. lib. II. Histor. Animal. cap. XV. ubi
ait,

QK Th 1803

ait, fel in aliis adnecti jecori, in aliis mini-
mè: quædam etiam felle carere; sed aves,
piscesqve omnes, habere fel: paucis interje-
ctis subdit: *Similiter se res habet in avibus.*

*Quædam enim fel habent ad ventrem, quæ-
dam ad intestina, ut columba, corvus, cotur-
nix, hirundo, passer: nonnullæ etiam ad jecur,
& ad ventrem, ut capriceps: nonnullæ etiam
ad intestina simul, ut accipiter, & milvus.*

VI. In profundo Maris, si experientiâ credamus,
dulcedo aquæ nulla.

VII. Donatio Constantini M. Sylvestro Pontifici
facta, falsa planè est & fictitia,

Wm

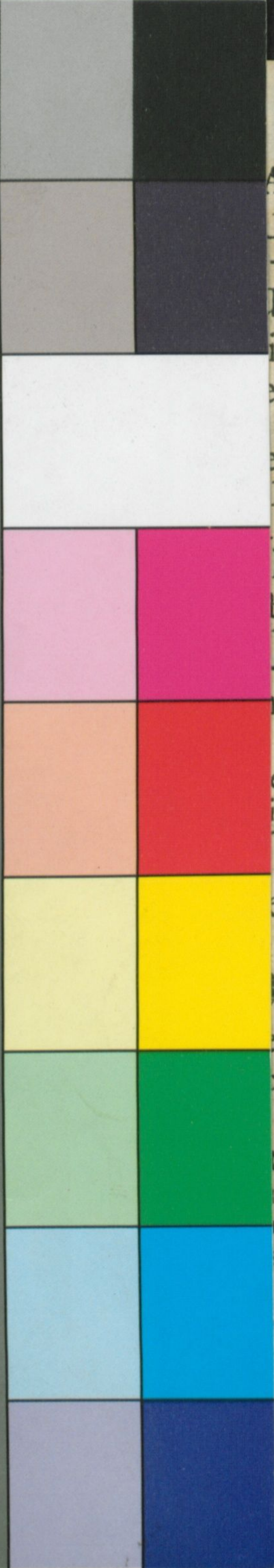
42

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Kodak
LICENSED PRODUCT

KODAK Color Control Patches © The Tiffen Company, 2000

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

SSIMI
AC DOMINI,
CHRISTIANI,
um Palatini, Ducis
is Veldentia &
emiae,
EMENTISSIMI,
e Confilio
MINENTISSIMIS,
IS
litate, & Prudentiâ
tribus,
REBHANIO,
it. Palatino Cæsar. Facul-
Professori Antecessori,
ecano, undiqvaqve
mo.
OS RHEMEN/
emici & Hanoici Comi-
tino, Perstrenuo.
DO GSELLEN,
leberrimo, Consiliario
o, Spectatissimo.
IS OPTIMIS,
MIS,
c Academicam
it
s Cliens
EL ARTOPOEUS,
ES.

scie
ven
me
tem
dina
obse
fide
λυμ
fui
mu
teri
mul
duft
mus
desi

